

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv. III. 20.873/2013/6. szám

A Kúria a dr. Gál Sándor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Hubay Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pécsi Törvényszék előtt 11.P.20.543/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.413/2012/8. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 70. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. december 4. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 79.900 (hetvenkilencezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. szeptember 12-én közlekedési balesetben súlyos sérüléseket szenvedett el, a balesetet okozó gépkocsi felelősségbiztosítója az alperes. A baleset úgy következett be, hogy a gépkocsi balra kanyarodás közben, az elsőbbségadás kötelező közúti jelzőtáblát figyelmen kívül hagyva összeütközött a felperes által vezetett segéd-motorkerékpárral. A felperest a balesettel okozati összefüggésben 50%-os mértékű egészségkárosodás érte.

A felperes a balesettel kapcsolatos vagyoni és nem vagyoni kárát érvényesítette az alperessel szemben.

Az alperes a kereset jogalapját nem, csak az összegszerűséget vitatta, és a felperes közrehatásának a megállapítását kérte, mert álláspontja szerint a felperes a jobbra tartási kötelezettség megszegésével közrehatott a balesetben.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.400.000 forint nem vagyoni kártérítést és 1.248.090 forint vagyoni kártérítést, az egyes összegek után a felmerülésük időpontjától számított késedelmi kamatot. Kötelezte az alperest 56.665 forint költségpótló járadék hátralék és 2012. június 1-től havi 3.333 forint költségpótló járadék megfizetésére, és 2.011.040 forint jövedelempótló járadék hátralék és 2012. június 1-től havi 63.243 forint jövedelempótló járadék megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperes a baleset előtt 2009. március 31-ig egyéni vállalkozó volt, jövedelembevallását a mindenkori minimálbér alapján teljesítette, 2009. április 1-től az élettársa alkalmazta bejelentés nélkül. 2009. szeptember 12-től 54%-os össz-szervezeti egészségkárosodására tekintettel 27.630 forint rokkantsági nyugdíjat kap. A felperes korábban versenyszerűen judózott, a baleset idején e sportot szabadidős tevékenységként űzte.

A bíróság a jövedelempótló járadék megállapításánál figyelembe vette a 2009. augusztus 3-i keltezésű, ... Szakosztály vezetője munkaszerződés ajánlatát, miszerint 2009. november 2-től határozatlan időre hosszú távú szerződést kívánnak vele kötni, heti 40 órás munkaidőben, edzői munkakörre, a személyi alapbérét bruttó 120.000 forintban jelölték meg. A baleset miatt ezt az edzői állást nem kapta meg és ennek figyelembevételével állapította meg a jövedelempótló járadék összegét, amelynek hátraléka 2.011.040 forint, 2012. június 1-től a jövőre havi 63.243 forint.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatta, a nem vagyoni kártérítés összegét és kamatait helybenhagyta, de a vagyoni kártérítés összegét leszállította 1.236.590 forintra, ennek kamatai számításának alapjául szolgáló 52.500 forint összegű résztőke összegét 42.000 forintra, a költségpótló járadékhátralék tőkeösszegét 113.333 forintra felemelte, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a felperest nem terheli közrehatás a balesetben. Egyetértett az alperes álláspontjával, hogy a haladása során a felperes a jobbra tartási kötelezettségének nem tett eleget; ennek betartása esetén nem következett volna be a baleset. A balesetet ugyan nem a felperes okozta, de maga is felróhatóan járt el, és mindkét vezető KRESZ szabályszegése, felróható magatartása vezetett a baleset bekövetkezéséhez, ezért ennek arányát az alperesre terhesebben 80%-ban határozta meg. Az alperes fellebbezésében, illetőleg fellebbezési ellenkérelmében írtakat úgy értelmezte, hogy a közrehatást a nem vagyoni kártérítés és a tárolási költség címén érvényesített igényeknél kérte figyelembe venni. A nem vagyoni kárnál az 5.400.000 forintot - az alperes által már korábban kifizetett 600.000 forinttal együtt - kompenzációként a felperesi közrehatást is figyelembe véve a nem vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez alkalmasnak és elegendőnek találta, ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a szállítási és tárolási költséget pedig a közrehatás figyelembevételével 80%-ban határozta meg.

A jövedelempótló járadékkal összefüggésben a másodfokú bíróság teljes egészében az alperes álláspontját osztotta; a felperes nem bizonyította, hogy a baleset előtti jövedelme meghaladta a baleset utáni jövedelmét és pontosan mennyivel. Megállapította, hogy a felperes személyes előadásában az első tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a baleset idején nem dolgozott, munkanélküli volt, ekkor még nem említette a sportegyesület szerződésajánlatát. Ellentmondóan nyilatkozott a felperes és az élettársa a Z. presszó megnyitásának és üzemeltetésének a körülményeiről, de a felperesnek a baleset időpontjában fennállt életkörülményeire, jövedelmére is. Aggályosnak találta a másodfokú bíróság, hogy a felperes az edzői munkaszerződés ajánlatot csak a keresetlevél benyújtását követő egy évvel később, 2011. május 6. napján nyújtotta be, korábban sem ő, sem a meghallgatott tanúk (élettársa, leánya) erről nem nyilatkoztak, míg az egyesület vezetői tanúvallomásukban arra hivatkoztak, hogy az egyesületnél családtagok dolgoznak edzőként, díjazást nem kapnak, egyikük sem alkalmazott, és azóta sem vettek fel új edzőt főállásban, amióta a felperes balesetet szenvedett. Ezekre a tényekre figyelemmel megállapította, hogy „felettlébb aggályos a felperes balesetet követő hosszú távú, fix bérű edzői alkalmazásának valós szándéka”. A felperes 2009. évre nem nyújtott be adóbevallást, és semmilyen jövedelmet nem igazolt, az élettárs által kiállított bérlapokban szereplő jövedelmeket az adóhatóság felé nem jelentette le senki. Ezeket a bizonyítékokat egybevetve nem találta bizonyítottnak, hogy a felperes baleset utáni jövedelme nem éri el a baleset előtti jövedelmének összegét, illetve a baleset hiányában a baleset utáni jövedelmét meghaladó összegű jövedelemre tenne szert teljes bizonyossággal. E tény bizonyíthatatlanságának következményeit pedig a felperesnek kell viselnie.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélettel megegyező tartalmú új határozat hozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő és megalapozatlan, miután a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelte. A közrehatás megállapítása minden alapot nélkülöz, felperesnek az esetleges jobbra tartási kötelezettsége megszegése esetén sem állapítható meg az okozati összefüggés a mulasztás és a baleset bekövetkezése között. Hivatkozott a büntetőeljárásban beszerzett igazságügyi műszaki szakértői véleményre, amely megállapította, hogy a felperesnek az elkormányzásra a vészhelyzet kezdetén késedelem nélküli cselekvéssel sem volt ideje. A felperes a balesetet sem fékezéssel, sem elkormányzással nem kerülhette el. A jövedelempótló járadéknál a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az egyesület két vezetőjének tanúvallomását, akik megerősítették a felperes által elmondottakat, miszerint munkaszerződést kívántak vele kötni, és ezt bizonyítja a becsatolt dokumentum is. Az elsőfokú bíróság vont le a megfelelő következtetést, miszerint a tanúvallomásokat összevetve a szerződéses ajánlattal - ha a baleset nem következett volna be -, a felperes 2009. november 2-tól havi 120.000 forint bruttó bér mellett dolgozhatott volna. Az elsőfokú bíróság a foglalkoztatás körülményeit teljesen feltárta.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a keresetében a két veszélyes üzem összeütközéséből származó kárai megtérítését igényelte a károkozó felelősségbiztosítójától. A jogerős ítélet helyesen hivatkozott a Ptk. 346. §-a (1) bekezdésének alkalmazására, miszerint ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenysége közösen okozta, egymás közti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni. Ennek alapján a felelősségre, illetőleg az alperes helytállási kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat jól alkalmazta, és helyesen vizsgálta a felperes károsodásával okozati összefüggésben álló jogellenes magatartást [Ptk. 346. § (1), 339. §], illetve a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése alapján azt, hogy a felperesnek volt-e kármegosztásra alapot adó felróható magatartása és ha igen, annak a károsodásban milyen szerepe volt.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében egyfelől támadja a másodfokú bíróság ítéletében alkalmazott kármegosztást, miután az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terhére 20%-os kárcsökkentést alkalmazott azzal, hogy ilyen mértékű volt a felperes közrehatása, másfelől azt támadja, hogy a jogerős ítélet, megváltoztatva az elsőfokú ítéletet, elutasította a felperes jövedelempótló járadékigényét. Minderre figyelemmel a jogerős ítélet részfelülvizsgálatára került sor, a jogerős ítélet többi rendelkezése nem volt támadott.

A felperes sérelmezte a közrehatása miatti kárcsökkentés alkalmazását. E körben annak van jelentősége, hogy az alperes az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében a felperesi közrehatás megállapítását kérte és ezzel kapcsolatban a másodfokú ítélet azt rögzítette, hogy ezt a nem vagyoni kártérítésnél és a tárolási költségnél kérte figyelembe venni. A felperes csatlakozó fellebbezése a nem vagyoni kár felemelésére és a gyógycípővel kapcsolatos járadék felemelésére irányult, ebből következően minden más tétel (követelés) elsőfokon jogerőre emelkedett, tehát felülvizsgálattal nem támadható.

Erre tekintettel vizsgálható a felperes közrehatása a felülvizsgálati kérelem értelmezése alapján, amely szerint csupán egy tételre vonatkozhat, mégpedig a tárolási költségre, amelyet a másodfokú ítélet 52.500 forintról 42.000 forintra csökkentett; ez ugyanis ez okból a terhére változott. Nem vonatkozhat a felülvizsgálat a másik itt támadható tételre, a nem vagyoni kártérítésre, mert annak az elsőfokon megállapított mértékét (5.400.000 forint) helybenhagyta a másodfokú bíróság, megállapítván, hogy az összesen 6.000.000 forint a közrehatásra figyelemmel is helytálló. Tartalmilag meghatározható módon a felülvizsgálat ez okból egy tételt érintett, egyébként a kármegosztás az indokolás részeként nem lenne támadható. A felperesi közrehatás megállapítása tekintetében helyes álláspontot foglalt el a jogerős ítélet. E körben jelentősége van annak, hogy az adott esetben nem minősül közrehatásnak és nem is mondta ilyennek a bíróság, hogy a felperes ittasan vezetett, és az sem, hogy a felperes a balesetkori közlekedési helyzetéhez képest tehetett volna elkormányzási manővert, amivel elkerülhette volna a balesetet. Ezeket a magatartásokat tehát a jogerős ítélet nem róta a felperes terhére.

A felperes a felülvizsgálatában mégis az elkormányzással kapcsolatban állítja, hogy jobbra tartási kötelezettség megszegése esetén sincs okozati összefüggése a magatartásának a balesettel, illetve a büntetőeljárásra hivatkozik, ahol közrehatást nem állapítottak meg, hanem kizárólag az alperes biztosítottjának a hibáját. A bíróság büntető ügyben meghozott jogerős ítélete csak annyiban köti az elbírált bűncselekmény polgári jogi következményei tekintetében a polgári perben eljáró bíróságot, hogy a bűnösség kérdésében elfoglalt állásponttól nem térhet el, és nem állapíthatja meg azzal ellentétesen, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt [Pp. 4. § (1) bekezdés]. A kártérítési kötelezettség megállapítása körében azonban függetlenül a büntető ítélettől a károkozó elítélése mellett is alkalmazhat kármegosztást, ha megállapítható, hogy a balesetben részes károsult felróható magatartásának is volt szerepe.

Az adott esetben a jogerős ítélet helyesen állapította meg a felperes közrehatását, mert a KRESZ 54. § (1) bekezdése szerint a felperesnek az út jobboldali széle felé való jobbra tartással kellett volna közlekedni; a felperes saját előadása és az igazságügyi műszaki szakértői vélemény megállapítása szerint is, azonban nem az út jobb szélén, hanem annak közepén haladt. Amennyiben a felperes betartja a jogszabály előírását, a baleset-ütközés elkerülhető lett volna, ezt a perben beszerzett kiegészített igazságügyi szakértői vélemény egyértelműen igazolja. Ebben a körben a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat, közöttük az igazságügyi szakértői véleményt a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint helyesen értékelte. A jogszabályban előírt jobbra tartási kötelezettség elmulasztásában áll tehát a felróható közrehatása a felperesnek és ebből következik a felperes terhére a kárcsökkentés, ami nem jogszabálysértő.

A másik támadott rendelkezése a jogerős ítéletnek a jövedelempótló járadékigény elutasítása. Az elsőfokú bíróság ezen a címen megállapította az alperes fizetési kötelezettségét, míg a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését nem találta helytállónak és a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti értékelését maga is elvégezve eltérő következtetésre jutott. Ezzel nem sértette meg a bizonyítékértékelés szabályát, mert a kétfokú eljárás szabályai megadják a bizonyítékértékelés lehetőségét a másodfokú bíróság számára is. Ennek keretében a másodfokú bíróság nem felülbírálja az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését, hanem az értékelést maga is elvégzi és annak eredményeként esetleg eltérő következtetésre jut. Ez az elv a felülvizsgálati eljárásban már nem érvényesül, mert a rendkívüli perorvoslat jellegéből következően a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet bizonyítékértékelése megfelel-e a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak.

A Kúria következetes gyakorlata szerint az ítélet megalapozatlansága, a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértése akkor állapítható meg, ha a bíróság a tényállást kellően nem tárta fel, illetőleg a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, vagy a megállapított tényállás iratellenes megállapításokat, logikai ellentmondásokat tartalmaz. Az adott esetben ezek egyike sem állapítható meg. A másodfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló tanúvallomások Pp. 206. §-ának (1)

bekezdése szerinti értékelése alapján állapította meg, a bizonyítékértékelésben jogszabálysértés nincs. A bíróság kellően megindokolta, hogy az egyes tanúvallomásokat miként vette figyelembe, a jogerős ítélet indokolása követhető, ellenőrizhető és logikus, okszerű következtetéseket vont le, és megállapítható az is, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékokat értékelve miért jutott eltérő jogi következtetésre. A másodfokú bíróság bizonyíték értékelésének az a következtetése pedig helyes, hogy a felperes nem bizonyította, hogy lett volna a baleset előtt olyan jövedelme, amelytől - akár csak részben is - a baleset miatt esett el, s ezért azt a károkozónak (helytállónak) pótolnia kell [Ptk. 356. § (1) bekezdés]. Mindezekből pedig nem logikátlan és nem is okszerűtlen az a következtetés, hogy ténylegesen munkája, jövedelme a baleset előtt nem volt a felperesnek, de arra biztosra vehető esélye sem volt, hogy lett volna jövedelmet hozó munkalehetősége, ám attól a baleset zárta el. Így tehát ennek az igénynek az elutasítása sem jogszabálysértő.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. december 4.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő
HM